

POSTANOWIENIE Z DNIA 24 LUTEGO 2006 R.
I KZP 55/05

Zakaz stosowania przepisu art. 84 § 1 k.k. określony w § 2 tego przepisu, obowiązuje wyłącznie w sytuacji orzeczenia środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów na podstawie art. 42 § 2 lub 3 k.k., a nie obejmuje wypadków orzeczenia kary dodatkowej takiego zakazu na podstawie art. 38 pkt 4 k.k. z 1969 r.

Przewodniczący: sędzia SN S. Zabłocki.

Sędziowie SN: P. Hofmański (sprawozdawca), W. Płóciennik.

Prokurator Prokuratury Krajowej: A. Herzog.

Sąd Najwyższy w sprawie Tadeusza S., po rozpoznaniu przedstawionego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przez Sąd Okręgowy w Ł., postanowieniem z dnia 2 listopada 2005 r., zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„Czy do rozpoznania wniosku o uznaniu za wykonany środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, prawomocnie orzeczonego przed dniem 1 września 1998 r. wobec sprawcy będącego w stanie nietrzeźwości, mają zastosowanie zasady określone w art. 84 § 1 i 2 k.k., czy też określone w art. 89 k.k. z 1969 r., w kontekście przepisu art. 4 § 1 k.k. i art. 12 § 2, art. 14 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks Karny (Dz. U. Nr 88, poz. 554 z późn. zm.)”.

p o s t a n o w i ł odmówić podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Przedstawione Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne wyłoniło się na tle następującej sytuacji procesowej.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 16 listopada 1994 r., skazano Tadeusza S. za popełnienie przestępstwa określonego w art. 145 § 2 i 3 k.k. z 1969 r., między innymi na karę dodatkową 10 lat zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, na podstawie art. 43 § 2 k.k. z 1969 r.

W dniu 6 maja 2005 r. obrońca skazanego wystąpił z wnioskiem o uznanie kary dodatkowej za wykonaną, na podstawie art. 89 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., ponieważ skazany odbył już połowę tej kary, a spełnione zostały także pozostałe przesłanki określone w art. 89 k.k. z 1969 r., który jako korzystniejszy dla sprawcy niż art. 84 k.k. powinien być zastosowany w sprawie.

Sąd Rejonowy w Ł. nie uwzględnił tego wniosku, postanowieniem z dnia 21 września 2005 r. przyjmując, że w sprawie ma zastosowanie art. 84 § 2 k.k., który wyklucza wcześniejsze uznanie za wykonany środka karnego, jeżeli został on wymierzony na podstawie art. 42 § 2 k.k. z 1969 r. Tym samym Sąd Rejonowy nie zastosował w sprawie art. 4 § 1 k.k. uznając, że zachodzą wątpliwości co do tego, czy należy stosować prawo nowe czy też poprzednio obowiązujące, i w związku z tym, należy orzec po myśli art. 12 § 2 przepisów wprowadzających Kodeks karny.

Postanowienie to zostało poddane kontroli instancyjnej na skutek zażalenia obrońcy skazanego. Rozpoznając to zażalenie Sąd Okręgowy w Ł. doszedł do przekonania, że w sprawie wyłoniło się zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy i przedstawił je do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. Wątpliwość swoją Sąd Okręgowy obszernie uzasadnił, dochodząc do przekonania, że w

sprawie rysuje się alternatywa pomiędzy zastosowaniem art. 84 § 1 i 2 k.k., albo też zastosowaniem art. 89 k.k. z 1969 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Swoje wywody poświęcił kwestii stosowania w zastanym układzie procesowym reguł intertemporalnych, koncentrując się na zagadnieniu odnoszenia zasady określonej w art. 4 § 1 k.k. do przepisów o charakterze karnowykonawczym oraz ewentualnej analogii do art. 14 pkt 2 przep. wpraw. k.k., dostrzegając, że brak jest w tych przepisach reguł intertemporalnych odnoszących się do kwestii wykonywania kar dodatkowych prawomocnie orzeczonych przed dniem wejścia w życie nowych kodyfikacji karnych i nie wykonanych do tegoż dnia.

W ocenie Sądu Najwyższego wszystkie te rozważania są na tle rozpoznawanej sprawy zbędne. W sprawie wcale nie rysuje się alternatywa wskazana w przedstawionym do rozstrzygnięcia zagadnieniu prawnym, co przesądza o tym, że zagadnienie to nie wymaga zasadniczej wykładni ustawy w rozumieniu art. 441 § 1 k.p.k.

Punktem wyjścia jest założenie, że po wejściu w życie Kodeksu karnego i Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się przepisy tych kodeksów, chyba że ustawa stanowi inaczej (por. art. 4 § 1 k.k. i art. 243 § 1 k.k.w.). Wyjątek od tej reguły dotyczy sytuacji, w której ustawa poprzednio obowiązująca jest względniejsza dla sprawcy, co jednak w układzie występującym w rozpoznawanej sprawie nie ma miejsca. Reguły uznania za wykonane środków karnych, określone w art. 84 § 1 k.k., są przecież dokładnie takie same, jak reguły uznania za wykonane kar dodatkowych, określone w art. 89 k.k. z 1969 r., pomimo nieco odmiennych redakcji tych przepisów. Dla oceny względności wchodzących tu w grę podstaw decyzji sądu nie może mieć zaś znaczenia treść art. 84 § 2 k.k., albowiem ten przepis odnosi się jedynie do środków karnych orzeczonych na podstawie art. 41 § 1a, art. 41a § 3 oraz art. 42 § 2 lub 3. Przepis ten, jako odnoszący się do środków karnych orzeczonych na podstawie wskazanych w nim enumera-

tywnie przepisów Kodeksu karnego, nie może mieć zastosowania do kar dodatkowych, orzeczonych na podstawie przepisów Kodeksu karnego z 1969 r. Taka interpretacja miałaby wszelkie cechy wykładni rozszerzającej, dokonywanej na niekorzyść skazanego, i to polegającej na odejściu od wykładni językowej art. 84 § 2 k.k. Nie jest kwestią przypadku to, że ustawodawca w tym przepisie stanowi o środkach karnych orzeczonych na podstawie art. 42 § 2 lub 3 k.k., nie zaś o środkach orzeczonych wobec sprawcy, o którym mowa w art. 42 § 2 lub 3 k.k. (jak np. w art. 78 § 1 k.k.), czy też o środkach orzeczonych w warunkach, o których mowa w art. 42 § 2 lub 3 k.k. (jak np. w art. 64 § 2 k.k.). Tak więc, zakaz stosowania przepisu art. 84 § 1 k.k. określony w § 2 tego przepisu, obowiązuje wyłącznie w sytuacji orzeczenia środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów na podstawie art. 42 § 2 lub 3 k.k., a nie obejmuje wypadków orzeczenia kary dodatkowej takiego zakazu na podstawie art. 38 pkt 4 k.k. z 1969 r.

Godzi się przy tym zauważyć, że jedynie przy wskazanym powyżej rozumieniu treści art. 84 k.k. za usprawiedliwione można uznać pominięcie w art. 14 przep. wpraw. k.k., kwestii wykonywania po wejściu w życie Kodeksu karnego kar dodatkowych, orzeczonych na podstawie przepisów poprzednio obowiązującego Kodeksu z 1969 r.

Ponieważ odrzucenie dopuszczalności rozszerzającej wykładni art. 84 § 2 k.k. dezaktualizuje zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia, orzeczono jak w postanowieniu.